

4. ULUSLARARASI
DİNİ ARAŞTIRMALAR VE
KÜRESEL BARİŞ SEMPOZYUMU

4th INTERNATIONAL SYMPOSIUM
ON RELIGIOUS STUDIES AND GLOBAL PEACE

“Doğu-Batı Medeniyetlerinin İnşasında
Tarih, Kültür, Sanat, Felsefe ve Din”

“History, Culture, Art, Philosophy and Religion in the
Construction of East-West Civilizations”

11-13 NİSAN 2018
AHMET YESEVİ ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİSTAN - KAZAKİSTAN

SONUÇ RAPORU

ONUR KURULU

Ecevit ÖKSÜZ (TİMAV Genel Başkanı – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Musa YILDIZ (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı – Ankara/Türkiye)
Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER (Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN (Selçuk Üniversitesi Rektörü – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Mazhar BAĞLI (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü – Nevşehir/Türkiye)
Prof. Dr. Kerim ÖZDEMİR (Balıkesir Üniversitesi Rektörü – Balıkesir/Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet KUTALMIŞ (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Rektör Vekili – Türkistan)
Prof. Dr. Kozhamkulov Tologen ABDİSAGİYEVIÇ (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi Rektörü – Almatı/Kazakistan)

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL (Başkan)
Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi – TİMAV – Konya/Türkiye)
Doç. Dr. Mustafa EREN (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)
Prof. Dr. Önder KUTLU (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Köksal ALVER (Selçuk Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. David J. GOA (Alberta Üniversitesi – Edmonton/ABD)
Prof. Dr. Wan Mohd Nor Wan Daud (Malezya Teknoloji Üniversitesi – Johor/Malezya)
Prof. Dr. Enes Karic (Saraybosna Üniversitesi – Saraybosna/Bosna Hersek)
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ (NEÜ İlahiyat Fakültesi Dekanı – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet BAYYIĞİT (Balıkesir Üniversitesi – Balıkesir/Türkiye)
Prof. Dr. Yahya MICHOT (Hartford Seminary – Hartford/USA)
Doç. Dr. Z. JANDARBEK (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Prof. Dr. D. KENCETAY (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Doç. Dr. C. ABJALOV (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Prof. Dr. Aliya Masalimova (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi Felsefe ve Siyasi Bilimler Fakültesi Dekanı – Almatı/Kazakistan)
Doç. Dr. Bekjan Meyrbekov (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi Felsefe ve Siyasi Bilimler Fakültesi Dekan Yardımcısı – Almatı/Kazakistan)
Prof. Abd Samad Antonio ROMERO (Endülüs Araştırma Fakültesi – Granada/İspanya)
Assoc. Prof. Abdin CHANDE (Adelphi Üniversitesi – New York/ABD)
Doç. Dr. Ayşe Zişan FURAT (İstanbul Üniversitesi – İstanbul/Türkiye)
Doç. Dr. Mohammed JABER (THALJİ Yermük Üniversitesi – Yermük/Ürdün)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet AKMAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Yrd. Doç. Dr. Kemal Enz ARGON (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Arş. Gör. Sami BAYRAKCI (Selçuk Üniversitesi – TİMAV – Konya/Türkiye)

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ahmet DİKEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Ali AKPINAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet KAVAS (İstanbul Medeniyet Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Bülent UÇAR (Osnabrück Üniversitesi – Almanya)
Prof. Dr. Colin TURNER (Durham Üniversitesi – Birleşik Krallık)
Prof. Dr. Dzemailudin LATİÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosna Hersek)
Prof. Juan Martos QUESADA (Madrid Complutense Üniversitesi – İspanya)
Prof. Dr. Mustafa DEMİRCİ (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Prof. Dr. Mahmut ATAY (Selçuk Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU (Selçuk Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Muhammed TASA (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Nazif SHAHRANI (Indiana Üniversitesi – Amerika Birleşik Devletleri)
Prof. Dr. Numan ARUÇ (MANU – Makedonya)
Prof. Dr. Richard FOLTZ (Concordia Üniversitesi – Kanada)
Prof. Dr. Fernando Higinio Llano ALONSO (Sevilla Üniversitesi – İspanya)
Prof. Dr. Yüksel ÖZDEN (İbn Haldun Üniversitesi – Türkiye)
Prof. Dr. Aynur Kurmanaliyeva (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)
Prof. Dr. Nagima Baytenova (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)
Prof. Dr. Lynda Clarke (Concordia Üniversitesi – Montreal/Kanada)
Prof. Dr. Mustafa Abu Sway (Kudüs Üniversitesi – Kudüs/Filistin)
Prof. Dr. Zekeriya MIZIRAK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Doç. Dr. Almir FATİÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosnahersek)
Doç. Dr. Mohammed JABER (THALJİ Yermük Üniversitesi – Ürdün)
Doç. Dr. Murat ARICI (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Doç. Dr. Zehra ALISPAHIÇ (Saraybosna Üniversitesi – Bosnahersek)
Doç. Dr. MOLDİBEK AKMARAL (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Doç. Dr. K. KARATIŞKANNOVA (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
Yrd. Doç. Dr. Dina Sijamhodzic NADAREVİC (Saraybosna Üniversitesi – Bosna Hersek)
Yrd. Doç. Dr. S. Barbaros YALÇIN (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)
Yrd. Doç. Dr. Süleyman NAROL (Selçuk Üniversitesi – Konya/Türkiye)
Dr. Kudayberdi Bagaşar (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)
Dr. Nurlıhan Aljanova (Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi – Almatı/Kazakistan)
Dr. Abdullah ŞAHİN (Warwick Üniversitesi – Birleşik Krallık)
Dr. İsmail YAVUZCAN (Tübingen Üniversitesi – Almanya)
Dra. M Mercedes DELGADO-PÉREZ (Sevilla Üniversitesi – İspanya)
Dra. Gracia LÓPEZ-ANGUITA (Sevilla Üniversitesi – İspanya)
Dr. José RAMÍREZ-DEL RÍO (Cordoba Üniversitesi – İspanya)
Dra. Fátima ROLDÁN-CASTRO (Sevilla Üniversitesi – İspanya)
Dr. Mhammed BENABOUD (Lizbon – Portekiz)
Okutman M. MIRZABEKOV (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
PhD. D. ŞAUENOVA (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
PhD. T. ABDRAŞİLOVA (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
PhD. C. NURMATOVA (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)
PhD. Kalıbay KAYNAR (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Türkistan/Kazakistan)

SEKRETERYA

Esra DOĞAN (TİMAV)

Şamil AYDIN (TİMAV)

Enes TECİM (TİMAV)

Arş. Gör. Yusuf Ziya KARİPEK (Necmettin Erbakan Üniversitesi – Türkiye)

4. ULUSLARARASI DİNİ ARAŞTIRMALAR VE KÜRESEL BARİŞ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

- 4. Uluslararası Dini Araştırmalar ve Küresel Barış Sempozyumu, “Doğu-Batı Medeniyetlerinin İnşasında Tarih, Kültür, Sanat, Felsefe ve Din” temasıyla 11-13 Nisan 2018 tarihleri arasında Kazakistan/Türkistan’da gerçekleştirilmiştir.
- Sempozyumda bir açılış ve bir kapanış olmak üzere toplam 16 ayrı oturumda ulusal ve uluslararası akademisyenlerin katılımlarıyla 59 sunum gerçekleştirilmiştir.
- İslam dünyasının içinde bulunduğu durum, İslam medeniyetinin temellerinin ana unsurlarına ve diğer medeniyetlerle tarihi süreç içindeki etkileşimlerine yeniden dikkatlice bakmayı ve ilmi ortamlarda tartışılmasını gerekli kılmaktadır.
- Günümüzde Batı medeniyeti, dünyada yaşanan olayları dikkate aldığımızda insanlık temel değerlerini hiçe sayan bir perspektifle dünyayı algılamakta ve değerlendirmektedir. Batı medeniyetinin bu yaklaşım tarzı, bugün bütün insanlığı tehdit eden bir noktaya ulaşmıştır.
- İslam dünyası, Batı medeniyetinin hegemonik söylem ve eylemlerinden etkilenmiş ve en iyimser bakışla reaksiyoner bir tutum içine girmiştir.
- Geline bu noktada İslam medeniyetinin kendisini yeniden sorgulama, köklerini ve kökler üzerine inşa ettiği sağlam geleneğini ve kültür birikimini günümüz bağlamında özellikle sosyal bilimler ve bilim felsefesi açısından yeniden inceleme gereği hâsıl olmuştur.
- Bu süreçte İslam medeniyetinin köklü bir medeniyet olduğu, sosyal, siyasi, ekonomik ve eğitim kurumları ile sağlam temellere oturduğu, dinamik, tekamüle elverişli, açık bir medeniyet olduğu gerçeği yeniden gündeme getirilmiştir.
- Ancak İslam dünyasında medeniyet üzerine çalışma yapanların kavram kargaşasına düştüğü ve nitekim İslam medeniyetini yok sayarcasına güçlü bir İslam medeniyetinin inşasının gerekliliğine vurgu yaptıkları görülmektedir. Oysa İslam medeniyetinin bir inşaya değil, ihyaya ihtiyacı olduğu fikrinin altı çizilmiştir.
- Güçlü bir İslam geleneğinin temel unsurları olan İslam bilim, irfan/hikmet ve sanat geleneğini yeniden yorumlama ve çığır açan teorilerin geliştirilmesine duyulan ihtiyaç gündeme getirilmiştir.
- İslam medeniyetinin bu üç geleneğine katkı yapmış ve damga vurmuş âlim, arif, bilge ve sanatkârlarının bıraktıkları eserlerin yeniden dikkatlice incelenerek günümüze ve gelecek nesillere aktarılmasının gereği vurgulanmıştır.
- Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının sosyal hayattaki yeri ve rolünün, İslam medeniyeti tarihi bağlamında yeniden değerlendirmeye tabi tutularak asli işlevlerine uygun hale getirilmesi için çaba sarf edilmesi gereklidir.
- Sonuç olarak; 3 gün boyunca sunulan ve tartışılan bildiriler bağlamında, metodik ve sistematik çalışmalar yürütecek, akademi ve STK işbirliğine dayanan kurumların tesisi elzemdir. Bu nedenle bu gibi sempozyumların devamına ve daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Prof. Dr. Ali AKPINAR
Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR
Prof. Dr. Ertan ÖZENSEL
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN
Prof. Dr. Kemal ÖZCAN
Prof. Dr. Mehmet BAYIĞİT
Prof. Dr. Mehmet KUTALMIŞ
Prof. Dr. Muhammet TASA
Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR
Prof. Dr. Mustafa DEMİRCİ
Prof. Dr. Mustafa TOKER
Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ
Prof. Dr. Sinan GÖNEN
Doç. Dr. Ali ÖGE
Doç. Dr. Hikmet ATİK
Doç. Dr. İbrahim KUNT
Doç. Dr. Mehmet YOLCU
Doç. Dr. Murat ARICI
Doç. Dr. Mustafa EREN
Doç. Dr. Muzaffer Tan
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ARAS
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KÜÇÜK
Dr. Öğr. Üyesi Ali BAYKAN
Dr. Öğr. Üyesi Hacı Ahmet ŞİMŞEK
Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAY
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BİLGİLİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail YALÇIN
Dr. Öğr. Üyesi Kemal Enz ARGON

Dr. Öğr. Üyesi Muammer ULUTÜRK
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ERSÖZ
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Raşit AKPINAR
Dr. Öğr. Üyesi Nihal ŞAHİN UTKU
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman NAROL
Dr. Zeliha Üstün ARGON
Dr. Zhakhangir NURMATOV
Öğr. Gör. Ayşe YAŞAR ÜMÜTLÜ
Arş. Gör. Esat SABIRLI
Arş. Gör. Feyza DOĞRUYOL
Arş. Gör. Furkan ÇAKIR
Arş. Gör. Kerime Nur EFLATUN
Arş. Gör. Mustafa Enes Kaan KILINÇ
Arş. Gör. Sami BAYRAKCI
Arş. Gör. Yasin YILMAZ
Mag. Tunahan DÜR
Abdullah BASMACI
Hakan YAPICI
İbrahim KEŞ
Orhan İLHAN
Şamil AYDIN
Mustafa KAVUŞ
Ecevit ÖKSÜZ
Mustafa KAVUŞ
Ahmet Fatih ÖZBOYACI
Ahmet İZİ
Abdürrahim SÖNMEZLER
Nurettin Atacan MADEN
Abdulkadir OKUMUŞLAR
Ender SAYIN
Abdullah DOĞAN
Bülent SARP KAYA